

Fölötted álland a kicsiny kereszt,
 A melyet a bú könyekkel fereszt. —
 Szeretted többé nem lesznek veled,
 De elfeledve nem leend neved.
 Azok szívében mindörökre él,
 A kiket boldogokká te tevé.

Szász K.

UTAZÁSI VÁZLATOK.

(Vége.)

Augustus 21-én kedvező idő levén, háziuramnak, a már említett derék pelsőczy erdőbirónak kíséretében lelki örömelelet közt korán reggel utnak indulék. A gyönyörözést, melly ekkor keblemben támadt, leirnom lehetlen. Pelsőczről az ugynevezett kis hegyen keresztül menve, mellynek tövében a már említett hármorféle nehéz pörölyök megrázó morajjal hirdetik Vulkán cyklopsei foglalkozását, szép erdős helyeken a rég ohajtott barlang fele ballagtunk. E hegy egyik pontján négy határ foly össze u. m. a pelsőczy, borzovai, gombaszegi és sziliczei, melly utósónak tartván, félóra mulva az említett barlang nyílásánál álltunk.

Szép már az út is e barlanghoz, jobbra balra lombos erdők zöldelnek, míg a barlangot képező hegy majdnem egészen kopasz. A bemenet, ha felülről néz le az ember a tágas és meglehetősen hosszaságú völgybe, jobbra esik, miért mi is erre folytatva utunkat, a mint a bemenethez értünk, keblem akaratlanul valami különös szorongást érzett, s mintegy félve a lefele menéstől, egy oda nem messze nyáját legeltető pásztort szöliték meg, jöne velünk a barlangba, de ez jóllehet jó borralót ígértem neki, még sem akart kísérőnk lenni. Ez még inkább emelé eleinte aggalmamat, azonban csakhamar erőt vettünk magunkon, s miután izzadt tagjainkat egy fa árnyában fekvő kősziklán kiszellőztetők, s kevés frisítőnél bensőleg is jól kihültünk, — ezt mindennek, ki e barlangot látogatni jő, ajánlom — egész elszántsággal lefele tartottunk. Eleinte mitsem éreztünk, de a légmérséklet csakhamar változni kezdett, s mi egy kis hideg által a küllég melegét mérsékelteni kellemesen érezvén, mindinkább hidegebb és hidegebb lőn, a test akaratlanul is össze kezdett huzódni, míg végre az üreg benső csarnokába értünk. E barlangnak, melly is az itteni lakosoknál baradla, lednicze-jégverem név alatt ismeretes, mindkét oldalát egy, körülbelő 120 ölnyi faragottnak látszó mészkőszikla képezi, melyek fent egymás fele konyulva mintegy góth templomot alakitnak. Nagyszerűsége e barlangnak a szemlélőt istenimádásra készíti, míg a természet működése őt rendkívül meglepi. Igen nagyszerű e csupán egy tekintetű hely, s noha kevés benne a csodálandó, mert az egész ugyszólván csak egy nagy jégtömeg, még is a látogató szeme mindig ujat látni remélvén, nem tud tőle megválni. Így lőn velem is, s a mint így elmélázva egy ideig ide s tova, fel és alá kandian tekinték, utitársam a bemenet alsóbb részén mutatkozott, mire magamhoz térvén, nyomán én is az üreg ez alsóbb részének tartottam; de koránsem a legmélyebb helye ez a barlangnak, mert ide a bemenet lehetetlen, s nem tudni még annak legvégső pontját, sem benső titkait. Itt tehát a jég hátán megállapodva áhitatteljes kebellet néztem magam körül, s lelke magasztos érzetében majd hogy le nem borulék a természet e nagy templomában. Illyenkor érzi legjobban csekélységét az ember, s lelke akaratlanul is égfele fordulva imádja urát, a nagyszerű, titkos erejű természet hatalmas alkotóját. Körültekinték, s míg tagjaimat a zordon tél ereje által képezett jég alattam didergésbe hozá, addig előttem s felettem a zöldelő fák s csalitok, mindannyi tanui a nyár

éltető melegének , meghazudtolni igyekeztek , mit didergő tagjaim erősen éreztek. A hideg elvégre olly erőt vön testemen , hogy egymásután megszemlélve kisebb részleteit a csodabarlangnak , s nedves falaira irt látagatóinak számtalan névsorából egyet mást olvasva, nem különben következő chronosticont :

Gróf Reviczky Ádám
Feő kancellarius, országunk fénye
E fagyos üreget augustusban nézte.

levéltárczámba feljegyezve , miután utitársam puskával egy lecsüngő nagy jégcsap alsó részét ügyesen letöré , mi gyönyörű viszhangot idéze elő , gyorsan kifele törekvénk , mi ismét uj érdeletet nyújtott keblemnek , mert majd minden lépésemben más meg más légmérsékletet tapasztalék , míg végre a nap éltető sugáira kiérvén, mintha valami fűtött szobába léptem volna , tagjaim hirtelen fölmelegülni kezdtek, s izzadásig tikkasztó hőség lépé el egész testemet, mire elhagyván e csodahelyet, haza fele ballagánk.

Augustus 23-án szép nyári reg hasadásakor négy kocsin 24-ed magammal vígan haladtam a már régen láthatni vágyott aggteleki barlang fele. A társaság vig volt, s az utazás kellemességét mindenkép élvezve, alighogy elindulánk, már is előttünk állt a nagy hegy , mellynek gyomrában már annyi fohász , annyi kegyeletteljes érzelem szállt a mesterek mesteréhez, a bámulandó természet hatalmas alkotójához. Lelkem eleinte kimondhatlan érzelmek özönében uszva, végül egy nagy -- az isten mindenhatóságát forgató gondolatná vált, s nyelvem megtagadá szolgálatát.

A mint a hegy tövéhez értünk , láthatni volt , mikép a barlang előhomlokzatát mintegy 20 ölnyi magas mészköszikla képezi, mi már magában igen szép tünémeny. Itt, míg vezetőink a közel Aggtelek helységről megérkeztek , kiki közülünk szabadon barangolva , más és más természetjelenetekben keresett élvezet. Végre megjövén a kalauzok , mindnyájan ismét egyesültünk , s miután szövétnekeinket meggyújtók a barlang torkolatán , annak bensejébe vettük utunkat. Már csak azon öntudat , hogy fényes nappal, mesterkelt világ mellett, több órányi földalatti ut nyílik az ember előtt, nem mindennapi érzés szülője. Én részemről már több aknában lévén bátran előre haladtam , de kíváncsi szemem mindinkább nyugtalankodva, már a közönséges kődarabokban egy vagy más alakot szeretett volna szemlélni, miért is alig vevém észre , midőn egy nagy térségen az ugynevezett : nagy templomban valék. Lelkem mintegy nehéz lánczoktól feloldozva , s a nyomasztó test járma alól szabadulva, áhitatdús érzelmek közben a mindennapiságon felülemelkedve, ura lón a testnek , s nem kimélve azt sérelmekről, akaratlanul a legveszélyesb helyekre is hurczolá. Nem volt magasság , mellyre felrepülni nem vágyakodott volna , nem volt tárgy, melly figyelmét elkerülné. Valódi nagy templom e tágas hely , s a benne pompásan álló szoboralakzatok mindannyi szentek , kik alkotójuk dicsőítésére buzdítják a szemlélőt. Valóban csodálatos , mit itt az emberi ész mindent előteremthet magának , csak egy kis phantasia kell , s a legkülönfélébb alakok tűnedeznek fel előtte ; itt egy sz. háromságot ábrázoló szoborzat, ott egy szónokszék, itt egy szép virágos kert, ott a tél hófuvataga, itt a legtermészetesb kerékvágás, ott végre az egész tömeg csodálást gerjeszt a néző keblében. Bámulatra méltó azonban még azon hang is , mellyet , megveregetve több csepegvény magából kibocsát , az egyik orgona , a másik csengetyű, s több együttvéve , számtalan kisebb nagyobb harang hangját adja. Valóban a tündérek mesés világában véli magát a szemlélő , s mentől tovább ballag befelé, annál szebb és szebb csepegvényekre találva, még inkább vágyik tovább haladni. Különösen az uj barlangágazat igen szép , mert járása kissé több nehézséggel bírván, legkevesebektől látogattatik , s így a benne levő csepegvények fénye és fehérsége jobban megvan kimélve. Miután így körülbelül ne-

gyedfél óraig haladtunk, a nélkül, hogy a barlang végét érnök, a többség kívánságára visszafordulánk, de a mint az ugynevezett nagy templomot elhagyók, míg a nők, kettőt kivéve, a férfiak nagyobb része kíséretében kifelé tartottak, én tán hatodmagammal, kik közt a derék pelsőczi reformatus pap, Tompa Mihál jó barátja, Szentpéteri Samu is vala, a barlang legroszabb menetű helyén annak méltán leg szebb részébe, az ugynevezett paradicsomba indultam. E menet szoros utja miatt akaratlanul is a sz. írás e szavaira emlékeztetett: „menjete be a szűk ajtón, mert az ajtó nagy, és az ut tágas, mely a kárhozatba vezet, és sokan vannak, kik azon haladnak és az ajtó szűk, az ut pedig keskeny, mely az élethez vezet, s kevesen vannak, kik ezt feltalálják.“ És valóban így volt itt is, a tágas uton, mellyen a vizet és sarat csak úgy gázoltuk széltiben, mindnyájan ballagtunk, míg a keskenyen csak alig hatan voltunk. Igaz ugyan, hogy négykézláb kelle itt e ritkaságok öszpontjára másznunk, de a jutalom sokkal nagyobb volt, sem minthogy szívesen ne tőrjünk mindazon bajokat. Valódi csodaművek azok, mellyeket itt az ember egy kis helyen összehalmazva talál. Lezuhanás- s agyonütéssel fenyegetőzve függnek itt a barlang tetejéről a szörnű nagyságu csepegvények; a merre csak tekint a szem, mindenütt nagy tömeg csepegvényalakokat láthat, mellyek noha mind rendetlenül látszanak elszórva lenni, mégis valami festői egészet mutatnak. A barlang közepén egy szép nagy szobort a tilos gyümölcsű fának, s ez előtt jobbra balra a két emberalakot ábrázolókat Ádám és Évának mondák a kísérők; a phantasia ugyan kissé nagy, de a gondolat igen szép. Ezen kívül Krisztus koporsója, az orgona, Ádám arcznyoma, s több száz nagyobb kisebb különféle alaku oszlop, valami költőit képez.

Alig valék képes e csodavilágtól elválni, míg végre emlékét szívembe felejtetlenül vésvé, visszafordulánk. Más nap bucsút véve e kedves tájéktól s annak szeretetre méltó lakóitól, Pestre gyorskocsin csakugyan gyorsan visszasiemtem.

Schulcz István.

ORSZÁGGYÜLÉSI TÁROGATÓ.

V.

Decemb. 14. Kegyed illy hosszú hallgatás után egy újdonságokkal tömött tárczát vár.... remélem, megfogja különböztetni a halogatást a hallgatástól, azt nem is említvén, hogy az újdonságok a halogatás által nem megérnek, de elérnek, pedig ezeket frisen kell szakítani, mint a virágot.... a felkelő nappal.

Ne keressen kegyed e levelekben összefüggést. Magyar ember nem szeret függeni és különösen összefüggeni. Szerte-széjjel! ez a szegnek a feje! csak hogy az illyen főnek nincs aztán veleje. — Azt se vegye roszt neven, hogy néha kissé politizálok. Én a politicát egészen a thea-csésze- és kötőtűig gondolom kiterjeszthetni.... És ezt tacticából is kívánom. Annak az ügynek nyerni kell, melly mellett a szépnem szónokol, — de még az embert el is szoktatják Pozsonban: ahhoz szólani, a mihez nem ért.... Akkor vagyunk az ördöghöz legközelebb, midőn leginkább kerüljük....

Azon ideák, mik itt az országgyűlés gyupontjában megfogamzanak, megédesítik vagy megsavanyítják a hazai levegőt, azért kötelességünk a lélekzés jelenségeire figyelni, — nem kapott é valaki az általunk feleresztett lég miatt, hurotot vagy köhögést? mert arról meglehetünk győződve, hogy, ha a nemzet nehezen lélekzik, az az oka; hogy mi itt erősen füstölünk.

Hirlik, hogy Döbler meglátogat bennünket köd-fátyolképeivel. Fátyolunk ugy

is van, mellyel százados bajainkat gyászoljuk; olyan kézre volna szükségünk, melly a fátyolt valahára leszakítsa..... Vagy irtózik sebhelyeinktől?.... arezon a forradás csak dicsőségére válik a férfunak. — És bizony a ködnek sem vagyunk szűkében..... a gözösök miatta alig járhatnak..... lám! még gözerővel is nehezen haladhatunk! sőt képeink is vannak Nem a karzatok virágait értem, ki merné ezeket festett képekhez hasonlítani?..... de egynémely ember olyan képeket vág — talán hogy Győrnél francziát nem vághatott!?

Pozsonban magyar színészek vannak, Komáromy társasága, gondolom Pápáról. Színhelyök szűk, kényelmetlen. Januárban — mint mondják — tágabb szállásba mennek, erre nézve előfizetési íveket nyitnak, hogy magukat biztosítsák. Az ifjuság élénk részt vesz a Thalia papjai melletti apostolkodásban. — Valóban egy jól rendezett magyar társaság a pozsoniai irányában sem téveszteti hatását, kik nyelvünket nem mondom alig beszélik, de alig hogy értik. S még is mi azt hisszük, hogy a nemzetiség kérdése meg van oldva, be van fejezve; hogy a magyar nyelv a november 12-ki események által diadalát üli..... hiszen a korona a haza geniuszának csak lábaihoz tétetett, de nem fejére! — A pesti operai személyzet kell ide, hogy dallamai — Orpheusként — megszelidítsék az erdők vadait.

Vasárnap, az isteni templom — dalegylet ez idei utósó — s tegnap Hauser M. ur gyönyörű hangversenye volt. „Ich lasse ihnen den Smarn“ Széchenyivel szólván. — Azért csak a hangversenyzöről egy pár szót..... Hauser ur hegedű-játékán az ihlet nyomai félreismerhetlenek, előadása tele szellem- és kedélyvel; zenéjének mélysége mutatja érzelmeinek magasságát; compositiói tisztaságot és humora egészséges természetét tanusítják. A „változatok Donizetti themái felett“ ábrándos és szépen érző lelket tükröznek vissza, mint a lágy fuvalom, magával hozza a narancs berkek illatát; hanem jö „La capriciosája“ egy enyelgő epigramm hasonlítván azon bűv-rózsához, mellynek tövisei szépen meghajlottak, midőn felé tündér-kéz nyult. „Bölcsödala“ áthatva kellemmel, mintha a hur, nyelve lett volna a leggyöngédebb anyai érzéseknek. „Magyar dalai“ a magyar szellem és zene — felfogás való típusai..... én láttam sirni Bokát hegedűje felett, Hauser kezében a hegedű sirt..... A teli ház viharos tapsokban tört ki, különösen az ismételtetéseknel, midőn a hangversenyző a „Tolnai lakodalmast“ magát felülhaladva játssza. De leginkább remekelt a „velencei Carneval“ban, itt meglepő, magával ragadó, bódító volt; legerősebb a kettős fogások-, és cifrázatban, feltűnő új-jainak biztossága és gyorsasága. — Ez alkalommal Schmidt Emil ur, helybeli színház tagja, magyarul szavalt.

Megjött a tánczórak boldog ideje, a viszonyok és ismeretség-kötések korszaka. Mint halljuk, az ad notam: „három a táncz“ „hármás csárdás“ című táncz s Köhegyi Vigadója lesz az idén divatban. Előre is megjegyzem, hogy mi ide lenn, nem mindnyájan fogjuk úgy járni, a hogy odafenn (a karzaton) fujják.... Azonban egyiránt sovárpillanattal kacsingatunk a Carneval elébe, az az, a kik másfelé nem kacsintanak. Jöjjön csak, fényes csicsomáival, gyöngyeivel..... Már is sajnálom, mint koppasztjuk meg szegényt, kiszedjük fürteinek rózsáit s felborzoljuk, hogy mikor tőlünk elmegy, olyan lesz, mint a szénásszekér vagy mint a fiastyuk,

A fő rr.-ek még mindig a primaspatotában tartják üléseiket, míg az országházában teremők rendezve lesz. A kk. és rr.-ek tábláján új korlátok vonatnak, mellyek a hallgatóságot a követektől egészen külön rekesztik. Tehát az alsó ház most egészen korlátolt körben mozog. (?) —

Bár e lapok emlékeztek már Dobos János országgyűlési protestans lelkesz urról, mi minden alkalommal — midőn azt helyén látjuk — nem mulasztjuk el e derék férfiúról említést tenni. Mult vasárnapi egyházi beszéde, egy a legemberibb elveken épült szónoklat volt, mellyben tükröt tartott, hogy azok, kik magukat nem

vizsgálják, beletekintvén, vonásaiktól visszarettenjenek. Ő nem tesz kuszásokat, mint a kigyó, de egyenesen csap, mint a nyíl.

A napokban érkezett ide Pozsonba schweiczi és tiroli utjából megtért derék hazánkfia Lichtenstein György ur, emlékeztetnár, s rövid itt mulatása után Pestre utazott. Ugy tudjuk, hogy a tisztelt ur februárban megkezdendi közöttünk mnemonikai előadásait.

Nem sokára fog sajtó alá kerülni, az itt lévő Karády Ignác ur „Elemi nevelés” czimű kézírata. Szerző — kinek neve többször merült fel újabb időkben az irodalmi téren — kizárólag a növelési pályára szánva magát, gazdag e szakbeli ismeretekkel dicsekedhetik. Ez új műve egygyel több bizonyosága e nembeli hivatásának.

Mint hallatszik, az alsó tábla nem fog tartani szünnapokat. Ez nem igen lehet inyére azoknak, kik olly sok élvezetre számoltak, Bécsben és másutt. Egyébiránt — mint már többször láttuk — arra nézve nem igen kívántatnak feriak, hogy valaki Bécsbe menjen — ott t. i. a feriak után is. — Mi azon vélekedésben vagyunk, hogy csak az összes törvényhozásnak lehet joga a szünnapok felett határozni.

Vásárunk is van... már azt csak mégis szeretnők, ha pénzünk is volna, meglehet győződve, hogy a pestieknek gyönyörű vásárfiát küldenénk..... Azonban ne higye, hogy mi itt nem alkuszunk — természetesen a más bőrére — a nemzétére, ha úgy tetszik. Én attól félek, hogy az alkut még sem kötjük meg.

A pozsoni lelkes fiatalság — ide nem érve a kik a nyerses és nyertes fiatalság közé tartoznak — valahára fel fogja olvasó körét állítani, nem is állítani, hisz eddig is elég sokszor állította már, de életbe hozni. A kör januárban nyílik meg, olvasmányai magyar, német és francia lapok leendőnek; rendelkezésére álland az itteni kölcsönkönyvtár a befizetett részvények erejéig. Az egyesület ezenkívül fog tartani egy francia nyelvmestert, ki naponként ad egy bizonyos órát a francia nyelvből. A kör hetenkint felolvasásokat tartand.

Az országgyűlési fiatalság segélypénztára már folyó hó elején megkezdí adakozásait. Alapszabályai nádor ő fenségénél vagynak a kinyomathatás végett. Nyomda alá fognak jutni az olvasó kör alapszabályai is. A Pestről hozzánk érkezett levele válaszolni azon időre halasztatott, midőn a fiatalság jobbainak compact egysége magát e létrehozott két intézet által összehangzóbban látván, tudni fogja, kiknek nevében irassék azon level s egyszersmind azon alkalmat is várja, hogy alapszabályainak nyomott példányaival kedveskedhessék.

Még egy egész tiszta lap fekszik előttünk s mi nem tudjuk, mit írjunk, pedig „mi a magunk kegyelméből a pesti divatlapnak eddig elé tiszteletbeli levelezője *), több tekintetes nemes vármegyék táblás birája s mint ilyen született génie” irni akarunk, irni fogunk, bár mennyire fáj is a fogunk, azért új erővel hozzá fogunk, szerkerünkbe egy tüzes phlegmetont fogunk; ime megmutattuk, hogy mi génie vagyunk.

Mi hír Pozsonban? Egy jóslórlól sugdosnak, kinek néhány jóslatait mi is ide iktatjuk:

1. Az ökor, ha Bécsbe viszik is, ökor. 2. Az idén a vak emberek nem fognak látni. 3. A halottak az idén nem támadnak fel. 4. A selyembogár az idén nem köt pókhálót. 5. Az országgyűlés az országhülésen fog végződni. 6. Pozsoniak szeretik a hosszú diaetát, de a vendéglősök ki nem állhatják a hosszú diaetat. S több ilyenek.

Mit csinálnak a hölgyek Pozsonban? Na már ezt bajos volna megmondani. Ugyan azt, a mit a férfiak; élénk részt vesznek a vitákban, vála s z tmányokban.

*) Ujévtől kezdve már rendes.

Gyakran egy jegygyűrűvel elveket is vált, vagy inkább változtat az ember. Az indulatok és szenvedélyek örökké végrugói maradnak az emberi eseményeknek, s az ész végtére is csak nyugodt bírálója a körülményeknek, de nem mindig vezetője.

Időjárásunk kódós, hideg. A séta-térből ide s tova futó tér lesz.

Sok emberről azt mondják, hogy köpenyt fordít... pedig csak a szél fuj másképen. Nem az a kérdés hogy fordít, de hogy a szél mint ordít (?)

Folyó hó 16-kán nádor ő fenségéhez vannak a kk. és rr.k. ebédre hiva.

NEMZETI SZINHÁZ.

December 13. Egressy Gábor javára: M a z e p p a. Szomorujáték, 5 felvon. Lengyel nyelven írta Slovacky Gyula, Drake után németből fordította Nagy Ignác. — Nem lesz talán felesleges e műről még néhány szót szólani. Legelőször is, nem tudjuk: mi oka volt szerzőnek e szomorujátékot M a z e p p á n a k keresztelni, miután minden, ki csak a dráma világában egy kevés jártassággal bír, láthatja, hogy itt a cselekvény érdekének szálai főleg a Vajda család körött szövődnek drámai történetté; — s valóban nem is tagadhatja senki, hogy szerző e család három egyéneinek fordítá, — akarva, nem akarva, mindegy, — erejét, mind a jellem, mind a szenvedélyek erőteljesb festésében. És a két ifjabb családtag előállításában kevés mondanivalónk van az író eljárása ellen: de annál több a harmadik, t. i. a vajda jellemére nézve. Micsoda vadállat, micsoda szikla-ember ez? mit akar ezzel szerző? Tragikai hatást? Nyomorult fáradtság, melly illy egyén által akar koszorút nyerni! Igen is, van hatása ránk e tuskószívű embernek, de fölöttébb csatkozok szerző, ha ezt tragikai hatásnak hiszi. Ez nem egyéb elégtelenségnél, bosszankodásnál, s az író kárhoztatásánál. Hogy a vajdának kínai, fájdalomai vannak, ez még nem elég: mert fájdalomai vannak a legvadabb embernek is, ki ellensége vérét issza meg: de hát azt véli é szerző, hogy a fájdalmat nem kell a művésznek megnevesíteni; — azt véli é, hogy egy olly durva, pórias fájdalom, mint a vajdáé, ki még a holttest iránt is kiméletlen, s megtagadja azon kegyeletet, mit a valósi érzet és emberiség parancsol, ránk kedvező hatással lehet? Igen, ha talán pogányok volnánk, s azon korban, midőn Achilles Hector testét, szekér után kötve, háromszor hurezolta körül Troja falai alatt; vagy midőn Kreon halálos parancs alatt megtiltá a Polüenikesz eltemetését! — de még akkor is, ha csak e kérges jellem kedvetlen hatása más eszközökkel nem paralyzáltatik, nehezen állaná ki hasonló mű a tűzpróbát. Csak aztán azzal ne álljon elő valaki, hogy a vajdához hasonló ember valósággal létezhetik; mert hiszen mit ér az, ha költői műben illy egyén visszatetszést szül? A polgári törvényt végrehajtó bíró ezt mondja: „hiába hozatnak a törvények, ha csak végre nem hajtatnak;“ — a műbíró pedig ezt hiszi és kiáltja: hiába gyanú, apai fájdalom, férji féltékenység, — öngyilkosság, — stb., ha csak az ezekből származó fájdalmakat átszenvedő egyén részvétünket, — mi a tragikai hatás nélkülözhetlen alapja, — nem képes megnyerni. Nézzétek meg Lear királyt. Ez is szeszélyes, makacs, önfejú öreg: de milly hullámozó kedély és lélek. Hányszor kész hinni és megbocsátni rosz gyermekeinek! De hiszen miért ezt említitni? Lear egy tenger, s Slovacky vajdája egy megfagyott jégcsap, — legfőlebb csak törni lehet. — Azonban, hogy igazságosak is legyünk, azon vád, mit az előbbeni számbeli bírálat mond, hogy t. i. valószínűtlen, miszerint a vajda a legvilágosabb jelenségek daczára sem veszi észre fiának mostoha anyja iránti szerelmét, — véleményünk szerint nem áll egészen, mert hisz épen a féltékenységi gyanú szenvedélyében fekszik, hogy minden egyéb körülmény iránt meg van vakítva. Ez itt nem nagy hiba, csak máskint ne volna a vajda olly megkövült, me-